

NACIONALNI PROJEKT »RASTEM S KNJIGO« 2024/2025

V šolskem letu 2024/2025 že devetnajsič poteka nacionalni projekt spodbujanja bralne kulture »Rastem s knjigo« - izvirno slovensko mladinsko leposlovno delo vsakemu sedmošolcu.

Uradni začetek projekta »Rastem s knjigo OŠ 2024« v šolskem letu 2024/2025 je 9. oktober 2024.

V kolikor predvidenega obiska v splošni knjižnici ne bo možno izvesti zaradi morebitnega slabega epidemiološkega stanja v državi, se lahko poiščejo tudi alternativne rešitve izvajanja projekta »Rastem s knjigo OŠ 2024« (obisk splošnega knjižničarja na šoli, izvedba projekta s strani šolskega knjižničarja, itd.), za katere se dogovarjate šole in knjižnice individualno med seboj in sproti. Pri drugih oblikah izvajanja »Rastem s knjigo OŠ 2024« je pomembno slediti osnovnim ciljem, tj. da je vsak sedmošolec seznanjen z organizacijo splošne in šolske knjižnice ter da prejme v dar izbrano knjigo slovenskega avtorja in ilustratorke ter knjigo tudi prebere.

Za osnovnošolce je bila izbrana knjiga avtorice Mateje Gomboc **Sposojena babica Štefi** (ilustracije Jaka Vukotič).

Vsak sedmošolec prejme izbrano knjigo ob letnem obisku najbližje splošne knjižnice, ki je vključen v letni delovni načrt slovenskih osnovnih šol. Obisk knjižnice vključuje spoznavanje knjižničnega informacijskega znanja, seznanjanje z najnovejšim mladinskim leposlovjem ter predstavitev avtorjev in knjige.

Z vsakoletnim in kontinuiranim izvajanjem projekta, želimo šolarje motivirati k branju slovenskih avtorjev mladinskega leposlovja in spodbuditi njihovo obiskovanje splošnih knjižnic.

Cilji nacionalnega projekta »Rastem s knjigo v OŠ« so:

- spodbujanje dostopnosti kakovostne in izvirne slovenske mladinske leposlovne literature;
- promocija vrhunskih domačih ustvarjalcev mladinske leposlovja;
- spodbujanje motivacije za branje pri šolarjih in njihovega obiskovanja splošnih knjižnic;
- motivacija založnikov k večjemu vključevanju sodobnih slovenskih piscev v založniške programe za mladino ter povečevanje deleža izdanega izvirnega slovenskega mladinskega leposlovja.

Projekt »Rastem s knjigo OŠ 2024/2025« pripravlja JAK v sodelovanju z delovno skupino, ki vključuje predstavnike Ministrstva za kulturo, Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, Pionirske – centra za mladinsko književnost in knjižničarstvo pri MKL, Zavoda RS za šolstvo, Združenja splošnih knjižnic, Sekcije šolskih knjižnic pri ZBDS, Društva šolskih knjižničarjev Slovenije, Društva slovenskih pisateljev ter Javne agencije za knjigo RS kot nosilke projekta.

ANOTACIJA IZBRANE KNJIGE IN USMERITEV ZRSŠ

Mateja Gomboc: **SPOSOJENA BABICA ŠTEFI**

Ilustracije: **JAKA VUKOTIČ**

MIŠ, založništvo, trgovina in storitve d.o.o., 2022

Gesla: bratje, dogodivščine, humor, medgeneracijski odnosi, prijateljstvo, sestre, sobivanje, sodelovanje, taborjenje, varuške, vragolije

Utemeljitev strokovne komisije za literarne prireditve in razvijanje bralne kulture JAK Roman uveljavljene mladinske avtorice Mateje Gomboc Sposojena babica Štefi na optimističen in igriv način pripoveduje o sodobnih družinskih izzivih, s katerimi se sooča petčlanska družina Hrastar. Oče Mare in mama Ana, oba zaposlena na pomembnih položajih, sta nenadoma prisiljena oditi na nujno službeno pot. Težava nastane, ko ugotovita, da ne najdeta primerne varstva za svoje tri otroke: sedmošolko Ulo, šestošolca Jana in malega Lukca, ki še obiskuje vrtec. Drama se stopnjuje iz dneva v dan, ko se odhod staršev bliža, možnosti za varstvo pa ni na vidiku. Rešitev pride s »sposojeno babico« Štefi, upokojeno učiteljico in izkušeno tabornico, polno energije in znanja, ki vse zmore in vse reši. Zgodba se nato osredotoči na dogodivščine, ki jih doživijo otroci pod varstvom babice Štefi. Ta se izkaže za pravo mojstrico improvizacije in mladim Hrastarjevim v tednu dni ponudi nepozabno izkušnjo, polno zabavnih situacij, izzivov in nenavadnih rešitev. Poleg vsakdanjih mladostniških tem, prijateljstva in zaljubljenosti, se zgodba dotika tudi globljih vprašanj sodobne družbe, kot so medvrstniško nasilje, zloraba tehnologije ter odvisnost od nje. Mateja Gomboc te teme subtilno prepleta s humorjem in toplino ter ponuja bralcem načine za soočanje s težavami. V ospredju so medgeneracijski odnosi, kjer babica Štefi, čeprav ni del družine, prinese novo dinamiko in povezanost, ki prispeva h krepitvi samopodobe otrok ter jih nauči, kako se spoprijeti z vsakdanjimi izzivi. Njena modrost in izkušnje nudijo svežo perspektivo ter otroke spodbujajo k samostojnosti in odgovornosti.

Avtorica piše v jasnem in tekočem jeziku, ohranja živahnost in avtentičnost otroških glasov. Zgodba je zgrajena premišljeno in dinamično, polna kratkih, napetih sekvenc, ki bralca držijo v napetosti. Izpostaviti velja tudi ilustracije Jake Vukotiča, ki s svojim značilnim slogom obogatijo dogajanje in dodajo pripovedi vizualno dimenzijo.

USMERITEV ZAVODA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA ŠOLSTVO

Primerno tudi za ne tako dobre bralce, saj z napeto, hudomušno, zabavno in doživeto opisano zgodbo zbudi dodatno motivacijo in interes za branje. Mladi bralec napeto čaka, kaj vse se še bo zgodilo, kakšne dogodivščine še čakajo osebe v pripovedi. Zelo realno je opisana situacija družine in vsakodnevni izzivi: usklajevanje družinskega življenja ter šolskih, obšolskih obveznosti otrok ter službene in družinske obveznosti staršev. Res nenavaden zaplet oziroma rešitev, ki pa se izkaže za zelo dobrodošlo in zanimivo. Še poseben izziv so v današnjem času sodobne IKT naprave in v tej zgodbi je izpostavljen tudi ta izziv. Vsekakor priložnost za pogovor tudi o tej temi in razmislek o (ne)uporabi telefonov ter o kakovostnem preživljanju prostega časa. Zagotovo je to velik izziv v vsaki družini in straši velikokrat bijejo prave bitke in zato je lahko ta zgodba tudi v pomoč pri razumevanju (ne)uporabe pametnih telefonov in ponuja ideje za preživljanje prostega časa v naravi. Ponuja tudi veliko idej za raznovrstne dejavnosti in aktivnosti na prostem. Prav tako je knjiga priložnost za pogovor o medgeneracijskih odnosih, o različnih pogledih na življenje, o izkušnjah, ki nas oblikujejo in se iz njih učimo. Mladi bralci se bodo ob hudomušni zgodbi zabavali, vsekakor pa je to

O PISATELJICI

MATEJA GOMBOC

MATEJA GOMBOC, rojena 1964 v Postojni, je otroštvo preživela na Primorskem, danes pa z družino živi v Ljubljani in v vasi Pedrovo na Krasu. Srednjo šolo je obiskovala v Novi Gorici, leta 1982 pa se je vpisala na Filozofsko fakulteto in leta 1989 diplomirala kot profesorica slovenskega in italijanskega jezika. Najprej se je zaposlila kot samostojna prevajalka, od leta 1990 pa je poučevala slovenščino in italijanščino na srednjih šolah. Od 1. 9. 2023 je zaposlena samo polovično, saj se posveča literarnemu ustvarjanju. Na Ministrstvu za vzgojo in izobraževanje je od leta 2002 pri strokovnih izpitih spraševalka za slovenski jezik. Je tudi avtorica več učbenikov in delovnih zvezkov za slovenski jezik za srednje šole. Ustvarjati je začela po študiju. Sprva je pisala kratko prozo za odrasle, jo objavljala v literarnih revijah in precej uspešno sodelovala v različnih literarnih natečajih, kar ji je dajalo dobro samopotrditve

in motivacijo. Piše tako za otroke kot za odrasle. Za kratke zgodbe je prejela številne nagrade na literarnih natečajih (Ars, Mladika, Mentor, Onino pero idr.). Leta 2022 je za roman Balada o drevesu dobila nagrado 'Desetnica', ki jo podeljuje Društvo slovenskih pisateljev za najboljši mladinski roman, izbran pa je bil tudi v projektu Rastem s knjigo za srednje šole. Knjiga zgodbic Maks je prejemnica znaka zlata hruška. Roman Gorica je bil leta 2023, mesec po izidu, na Slovenskem knjižnem sejmu nominiran za knjigo leta, leta 2024 pa za Cankarjevo nagrado. Je tudi prevajalka iz italijanščine. V njenem prevajalskem opusu so predvsem leposlovna dela, nekaj pa tudi strokovnih knjig. Leta 2022 je v okviru Mednarodnega prevajalskega seminarja, ki ga organizira DSKP, bila gostja z romanom Balada o drevesu. Je članica Društva slovenskih pisateljev, Društva slovenskih književnih prevajalcev, PEN-a, Sekcije IBBY in Društva Bralna značka Slovenije - ZPMS.

Bibliografija:

Otroško in mladinsko leposlovje

- 2012 Matic in Meta vsepovsod, Družina
- 2013 Ime mi je Jon, Mladika
- 2013 Polonca, mala in velika, Družina
- 2014 Kdo si pa ti?, Mladika
- 2014 Tinka na kvadrat, Družina
- 2015 Drobní koraki velikih junakov, Mohorjeva
- 2016 Na potep v naravo, Mohorjeva
- 2017 Matic in Meta za ohranitev planeta, Družina v sodelovanju z Ekologi brez meja

- 2021 Balada o drevesu, Miš
- 2022 Sposojena babica Štefi, Miš
- 2022 Ovčka Saja v božični noči, Mohorjeva
- 2023 Maks, Mladinska knjiga
- 2023 Skrivnosti Neli Smrkolj, Miš

Radijske igre

- 2018 Peter in velika noč, Radio Trst
- #### **Leposlovje za odrasle**

- 2014 Dantejeva hiša, Mladika
- 2014 Pozneje se pomeniva, Mladika Trst
- 2023 Gorica, Adamovo rebro, Miš

Prevodi

- 2013 Lucija i Marko posvuda, Verbum Split

Prevajanje

- 2013 Kaj sploh veš o ljubezni, Družina
- 2016 Ne pustim te čakati, Mohorjeva
- 2017 Sinaj, Mohorjeva
- 2017 Gospodična Evforbija, Mohorjeva
- 2018 Sonce med prsti, Mohorjeva
- 2018 Detektiv Črkovalnik 1 in 2, Mladinska knjiga
- 2018 Shotaro, Družina
- 2019 Nova slaščičarna Evforbija, Mohorjeva

Priročniki za slovenski jezik

- 1999 Pisno in ustno sporazumevanje, Soča
- 2000 Preproste besede, Soča
- 2001–2015 Besede 1–5 (učbeniki in delovni zvezki), prva in prenovljena izdaja, DZS
- 2011 Mala slovnica slovenskega jezika, DZS
- 2012 Mala vadnica slovenskega jezika, DZS
- 2012–13 Obvladam 1–2, , DZS
- 2019 Slovenski poslovni jezik, soavtorstvo z Alenko Weber, Celovška Mohorjeva
- 2018, Slovenščina, po korakih do odličnega znanja, Mladinska knjiga
- 2020 Mala slovnica slovenskega jezika, prenovljena izdaja, DZS
- 2020 Mala vadnica slovenskega jezika, prenovljena izdaja, DZS

Nagrade

- Več nagrad na literarnih natečajih Mladika, Radio ARS, Mentor idr.

- Roman Balada o drevesu izbran v projektu Rastem s knjigo za srednje šole v šolskem letu 2022/2023
- Desetnica za roman Balada o drevesu, 2022

¹ Pripravila Mladinska knjiga

O ILUSTRATORJU:

JAKA VUKOTIČ

JAKA VUKOTIČ, rojen leta 1982, riše že od malega. Čeprav je študiral arhitekturo, se je na koncu odločil za ilustracijo. Je soavtor stripovskih albumov Znamenitni (Žiga X Gombač, Rokus Klett, 2020), Reformatorji (Boštjan Gorenc Pižama, Škratelj, 2022) in Cukrarna: zgodba slovenske pesniške duše (Žiga X Gombač, Škratelj, 2023). Znamenitni so prejeli nagrado zlatirepec za najboljši izvirni otroški strip 2021 (festival Tinta), Reformatorji pa so bili izbrani za projekt Rastem s knjigo (JAK, 2022/23). Je tudi avtor ilustracij v knjigah Ne pozabi na naslov! (Gaja Kos, Miš, 2022), Jezični možje (Kozma Ahačič, Rokus Klett, 2015), Pesmi na recept (Milan Dekleva, Morfemplus, 2023), Super Vid (Žiga Valetič, Miš, 2022) in Sposojena babica Štefi (Mateja Gomboc, Miš, 2022). Knjiga Jezični možje je prejela priznanje za najboljšo otroško knjigo v slovanskem jeziku s področja zgodovine in kulture slovanskih narodov (Minsk, 2016), Ne pozabi na naslov! pa se je uvrstila na seznam Bele vrane (The White Ravens 2022). Znak zlata hruška so prejele naslednje knjige, ki jih je ilustriral: Znamenitni, Reformatorji v stripu, Jezični možje, Ne pozabi na naslov! in Mišja zabava. Njegove ilustracije najdete tudi v učbenikih (Moj Najde, Mladinska knjiga), v otroških in mladinskih revijah, tako domačih (Moj Planet, Cicido, Ciciban) kot tujih (Highlights magazine).

¹ Pripravila Mladinska knjiga

Okvirni potek projekta v šolskem letu 2024/2025, program obiska v splošnih knjižnicah in predstavitvi izbranih knjig najdete na naslednjih povezavah:

➤ **DOSLEJ IZBRANE KNJIGE PO LETIH**

<http://www.jakrs.si/bralna-kultura/rastem-s-knjigo/doslej-izbrane-knjige/>

➤ **VIDEOVSEBINE PO LETIH**

<http://www.jakrs.si/bralna-kultura/rastem-s-knjigo/videovsebine/>

➤ **FOTOGALERIJA**

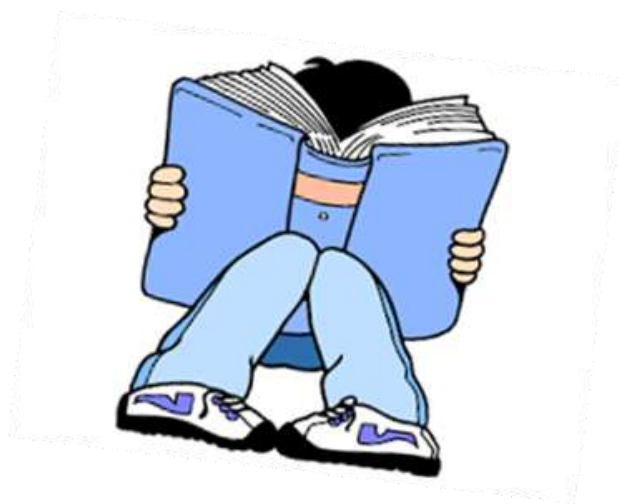
<http://www.jakrs.si/bralna-kultura/rastem-s-knjigo/fotogalerija/>

➤ **MEDIJSKI ODZIVI**

<http://www.jakrs.si/bralna-kultura/rastem-s-knjigo/medijski-odzivi/>

➤ **RAZISKAVE**

<http://www.jakrs.si/bralna-kultura/rastem-s-knjigo/raziskave/>

Naj bo branje užitek!

“Branje je znižana vozovnica do kamorkoli.,” (Mary Schmich)